

การจัดการเรียนรู้บูรณาการท้องถิ่น : การเรียนรู้วิถีชีวิตจริง

โดย ดร. ภัทรณ์พล วีวรรณมงคล
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี

บทนำ

การสร้างประสบการณ์ให้กับผู้เรียนอย่างมีคุณภาพนั้นเป็นสิ่งที่จำเป็นตามคุณภาพของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่มีเป้าหมายให้ผู้เรียน“เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข” การจัดการเรียนรู้บูรณาการท้องถิ่นเป็นแนวทางหนึ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาตามศักยภาพ เกิดการเรียนรู้ที่ถาวรอย่างยั่งยืน ซึ่งในการจัดการเรียนรู้บูรณาการท้องถิ่นนั้นเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ที่ครูผู้สอนจะต้องรังสรรค์กระบวนการกิจกรรมการเรียนรู้ที่สร้างคุณค่าของท้องถิ่นอย่างหลากหลาย เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างเป็นกระบวนการได้คุณค่าของการเรียนรู้ในศาสตร์ทางวิชาการและศาสตร์ท้องถิ่นอย่างผสมกลมกลืนกันในการดำรงชีวิตของผู้เรียน เป็นฐานที่สำคัญของการพัฒนาพื้นฐานการดำรงตามวิถีชีวิตของผู้เรียนสู่การพัฒนาการเรียนรู้ที่ยั่งยืนในอนาคต

สภาพการจัดการเรียนรู้บูรณาการท้องถิ่นในปัจจุบัน

การจัดการเรียนรู้บูรณาการท้องถิ่นในปัจจุบันกระทรวงศึกษาธิการได้เน้นย้ำความสำคัญถึงการเข้าถึงวิถีชีวิตของผู้เรียน โดยให้ครูพัฒนาการเรียนการสอนให้ผสมกลมกลืนกับสิ่งแวดล้อม วิถีชีวิตของผู้เรียน จากการศึกษาวิจัยและการศึกษาเอกสาร พบว่า สภาพปัญหาจากการศึกษาจากสถานศึกษาในปัจจุบัน บุคลากรครูไม่ได้ให้ความสำคัญเป็นเพราะขาดความตระหนัก ไม่กระตือรือร้นในการปฏิบัติงานสอน อีกทั้งไม่ประสานร่วมมือกันทำให้เกิดการบูรณาการ การใช้สื่อการเรียนการสอนส่วนใหญ่เน้นสื่อจากการจัดซื้อ ไม่ใช้สื่อจากสภาพแวดล้อมที่อยู่ใกล้ตัวมาจัดทำเป็นสื่อการเรียนการสอน ทั้งๆที่สื่อจากรอบตัวของผู้เรียนจะช่วยทำให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจมากยิ่งขึ้น และสามารถเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็วเนื่องจากสิ่งเหล่านั้นเขาได้หยิบได้จับอยู่เป็นประจำให้เขาได้พิจารณาวิเคราะห์ได้อย่างรวดเร็วขึ้น ส่วนในด้านเอกสาร หนังสือสำหรับการค้นคว้าที่ใช้ประกอบการเรียนการสอนในท้องถิ่นไม่เพียงพอ เก่า ล้าสมัย ไม่สอดคล้องกับเนื้อหา ไม่มีแหล่งศึกษาค้นคว้าและแหล่งการเรียนรู้ในชุมชนมีน้อยไม่เพียงพอ ไม่หลากหลาย การจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนยังใช้แบบเรียนจากสำนักพิมพ์ต่างๆที่จัดทำเป็นเล่มมานำเสนอให้ครูผู้สอนได้ใช้สอนเป็นสำคัญในการจัดการเรียนการสอน ทั้งตัวอย่างการเรียนรู้ โจทย์ปัญหา ข้อคำถามต่างๆ แบบฝึกหัดอย่างหลากหลายที่ได้มาจากความคิดของนักวิชาการที่ได้รังสรรค์เรียงร้อยถ้อยความมาให้ใช้กันในสถานศึกษาทั่วประเทศ แต่บริบทที่ผู้เขียนเหล่านั้นได้แต่หลักการทางศาสตร์รายวิชา ซึ่งไม่สอดคล้องกับบริบทที่หลากหลายแตกต่างกันไปตามสภาพของท้องถิ่นนั้น สิ่งที่เคยไปกว่านั้นคือการวัดผลและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนยังขาดความรู้ความเข้าใจบทบาทในการวัดและประเมินผลในการจัดการเรียนการสอน ยังไม่เน้นเป้าหมายของการ

จัดการเรียนรู้ตามมาตรฐานการจัดการเรียนรู้ในแต่ละรายวิชา การออกแบบประเมินการจัดการเรียนรู้ที่เน้นตามสำนักพิมพ์ที่จัดสร้างให้แต่ไม่ทราบเลยว่าสอดคล้องกับเป้าหมายของการจัดการเรียนการสอนมากน้อยเพียงใดในการนำไปประเมินผู้เรียน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ครูมักจะใช้พื้นที่ห้องเรียนเป็นหลักในการเรียนรู้ ใช้ครูเป็นสำคัญ เน้นการสอนแบบบรรยาย การอ่านตามแบบเรียนและใช้การซักถามเป็นบรรยากาศที่ได้พบเห็นเป็นประจำ ทำให้ผู้เรียนเบื่อหน่ายการเรียนรู้ ไม่อยากเรียนไม่ทำการบ้าน ลอกการบ้านจากเพื่อนมาส่งครูแล้วครูก็ตรวจให้คะแนนตามกระบวนการโดยมิได้รู้อ่างานได้มีที่มาอย่างไร ซึ่งเป็นสภาพการจัดการเรียนรู้ที่พบมีมาอย่างยาวนาน (กระทรวงศึกษาธิการ 2551,2544, สำลี ทองธวิ 2544,สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา2549,วิชัย วงษ์ใหญ่ และมารุต พัฒนผล2552)

ความสำคัญของการจัดการเรียนรู้บูรณาการท้องถิ่น

การจัดการเรียนรู้บูรณาการท้องถิ่น(Integrate Instruction)จัดได้ว่ามีความสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องด้วยในการเรียนรู้การจัดการเรียนรู้ที่ใช้ความเป็นท้องถิ่นมาเป็นศาสตร์ในการจัดประสบการณ์ให้กับผู้เรียนจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจ สามารถนำไปใช้ วิเคราะห์ และสังเคราะห์จนเกิดองค์ความรู้ใหม่ๆ ได้ และยังสามารถอนุรักษ์วิถีชีวิตในท้องถิ่น ประเพณี และวัฒนธรรมอันล้ำค่าที่บางแห่งกำลังจะสูญไป นับได้ว่าเป็นการถ่ายทอดวิถีชีวิตต่างๆเหล่านั้นจากท้องถิ่นแปรเปลี่ยนสู่ผู้เรียนในรูปแบบการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนและผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติเรียนรู้จากผู้รู้ ประชาชนท้องถิ่น ให้มีโอกาสมองปนประสบการณ์การเรียนรู้ และสร้างความสัมพันธ์อันดีของโรงเรียนและชุมชน การจัดการเรียนการสอนที่ใช้สาระท้องถิ่นได้เพียงแต่ผู้เรียนเท่านั้นที่ได้เรียนรู้ ครูผู้สอนก็จะได้ประสบการณ์ตรงที่จะนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนโดยร่วมเรียนรู้ไปกับผู้เรียนเป็นการลดการบรรยาย เน้นการปฏิบัติมากกว่าทฤษฎี เน้นการอธิบายประสบการณ์ที่ได้จากการปฏิบัติจริงมากกว่าการท่องจำ นับได้ว่าการบูรณาการท้องถิ่นเป็นเรื่องที่ครูผู้สอนไม่ควรละเลยทีเดียว(บรรพต สุวรรณประเสริฐ2544,ชลลดา จิตติวัฒน์ 2544,ชูศรี สุวรรณโชติ ,2544)

สามารถจัดการเรียนรู้บูรณาการท้องถิ่นได้อย่างไร

การจัดการเรียนรู้ที่อิงประสบการณ์สำคัญในวิถีชีวิตจริงหรือการบูรณาการท้องถิ่น ครูส่วนใหญ่มักจะมี ความสงสัยเป็นจำนวนมากว่าจะทำได้อย่างไร ทำครั้งใดไม่เห็นมีความสอดคล้องกันเสียเลย ไม่รู้จะวัดและประเมินผลอย่างไร มีคำถามร้อยแปดประการ แต่ในความเป็นจริงแล้วการสอนบูรณาการท้องถิ่นเป็นเรื่องของการออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอน การออกแบบการสอน หรือการวางกิจกรรมการสอนให้กับผู้เรียน โดยครูผู้สอนจะต้องมีการวิเคราะห์ สังเคราะห์เป้าหมายของการจัดการเรียนรู้ โดยใช้มาตรฐานการเรียนรู้ (Standard Based)ตัวชี้วัด(Indicator) ในแต่ละรายวิชาเป็นฐานในการออกแบบการจัดการให้กับผู้เรียน โดยครูผู้สอนจะต้องทราบสาระเนื้อหาในการสอนว่าจะมีเนื้อหาอะไรที่จะสอนผู้เรียนจากนั้นนำเนื้อหาที่จะนำไปใช้สอนให้กับผู้เรียนมาวิเคราะห์เชื่อมโยงกับศาสตร์ในท้องถิ่นว่าจะใช้ศาสตร์ในท้องถิ่นเรื่องอะไรมา รวมเข้ากันกับศาสตร์รายวิชาให้อย่างผสมกลมกลืนเสมือนกับขนมหม้อแกง หรือขนมเปียกปูนที่เข้ากันอย่างลงตัว อาทิเช่น จะสอนในสาระวิทยาศาสตร์ เรื่อง อาหารและการดูแลสุขภาพ ครูผู้สอนจะต้องพิจารณา ศาสตร์รายวิชานี้ว่าเนื้อหาสาระการเรียนรู้ตามหลักการวิชามีอะไรบ้าง ศาสตร์ในท้องถิ่นใช้ศาสตร์ใดบ้างที่จะ

นำมาเชื่อมโยงบูรณาการเข้าไปในศาสตร์รายวิชา ครูผู้สอนอาจใช้ศาสตร์เกี่ยวกับอาหารพื้นบ้านมาวิเคราะห์หาสารอาหาร คุณค่าทางโภชนาการ ส่วนในเรื่องการออกกำลังกายก็จะเน้นสถานที่ออกกำลังกายในชุมชน วิเคราะห์ประโยชน์และโทษของการไม่ออกกำลังกายและการเชิญชวนคนในชุมชนออกกำลังกาย เหล่านี้เป็นต้น ครูผู้สอนจะต้องเป็นนักสร้างหรือนักออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่สำคัญการจัดการเรียนรู้ จะต้องเชื่อมโยงบูรณาการมากขึ้นหรืออย่างไร ครูผู้สอนจะต้องแม่นยำ เชี่ยวชาญ ลึกซึ้งในศาสตร์รายวิชาก่อนที่จะไปใช้การเชื่อมโยงศาสตร์ท้องถิ่นจะทำให้การออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนให้กับผู้เรียนที่จัดขึ้นมีความเหมาะสมและผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามมาตรฐานและเรียนรู้ในศาสตร์ท้องถิ่นไปด้วยกัน (มณฑนา พิพัฒน์เพ็ญ, 2547, สุนีย์ ภูพันธ์, 2547, กรณ์ยพล วิวรรธมมงคล, 2553)

หลักการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการท้องถิ่น

1) หลักการจัดการเรียนรู้บูรณาการท้องถิ่นมีแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้ 4 วิธีการด้วยกัน คือ 1) การจัดการเรียนรู้บูรณาการคนเดียวเป็นการจัดการเรียนรู้ที่ครูผู้สอนคนเดียวจัดการเรียนรู้บูรณาการสาระท้องถิ่นโดยคนเดียว ประเมินคนเดียวตามศาสตร์รายวิชา 2) การจัดการเรียนรู้บูรณาการท้องถิ่นแบบคู่ขนานเป็นการจัดการเรียนรู้โดยครูผู้สอนอย่างน้อยสองรายวิชาพร้อมประสานความร่วมมือจัดการเรียนการสอนด้วยกันตามศาสตร์เนื้อหาสาระที่ใกล้เคียงกันและร่วมประเมินงานจากผู้เรียนด้วยกัน 3) การจัดการเรียนรู้บูรณาการท้องถิ่นแบบโครงการเป็นการจัดการเรียนรู้บูรณาการที่เน้นโครงการในสถานศึกษาเป็นแนวบูรณาการในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ อาทิเช่น โครงการวันแม่ ครูภาษาไทยจัดให้มีกิจกรรมการเรียนการสอนวิธีการเขียนเรียงความและให้เขียนเรียงความเรื่อง แม่ของฉัน ครูสังคมศึกษาจัดให้มีกิจกรรมศึกษาประวัติของวันแม่และแบบอย่างที่ดีของแม่ในการดูแลครอบครัว หรือแม่บุคคลตัวอย่างในท้องถิ่น เป็นต้น และวิธีการสุดท้ายการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการท้องถิ่นแบบสหวิทยาการเป็นการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้โดยการบูรณาการ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ตั้งชื่อเรื่องร่วมกันพิจารณาเป้าหมายของแต่ละศาสตร์รายวิชามุ่งเชื่อมโยงสู่หัวข้อเรื่องที่กำหนดขึ้นแล้วทำการจัดกิจกรรมการเรียนรู้พร้อมประเมินด้วยกันอย่างเป็นขั้นตอน ขึ้นอยู่กับครูผู้สอนจะร่วมกันกำหนดกิจกรรมนั้นๆ จากแนวทางนี้ครูผู้ออกแบบการจัดการเรียนรู้สามารถเลือกใช้ได้ตามความเหมาะสมของสถานศึกษานั้นเนื่องด้วยขึ้นอยู่กับจำนวนครู ความร่วมมือในการพัฒนาความพร้อมของครูและผู้เรียนในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้

2) การบูรณาการการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้มีแนวทางการนำไปใช้ 3 แนวทางด้วยกัน แนวทางแรกเป็นการนำสาระท้องถิ่นไปบูรณาการสาระการเรียนรู้แกนกลางตามมาตรฐานการเรียนรู้ตัวชี้วัดใน 8 รายวิชาพื้นฐานโดยจัดตั้งเป็นชื่อหน่วยใช้ข้อมูลเป็นหัวข้อหลักในการศึกษาเรียนรู้ผนวกกับหลักการของศาสตร์ทางวิชาการ แนวทางที่ 2 เป็นการนำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นไปบูรณาการในการจัดทำสาระเพิ่มเติมที่เป็นจุดเน้นของสถานศึกษาในท้องถิ่น สำนักงานเขตพื้นที่โดยอาจทำเป็นหลักสูตรสาระเพิ่มเติมหรือที่เรียกติดปากว่าตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ว่าหลักสูตรท้องถิ่นนั่นเอง เราอาจจัดทำหลักสูตรเฉพาะของสถานศึกษานั้น อาทิเช่น โรงเรียนอยู่ในชุมชนศรีประจันต์มีวัฒนธรรมเพลงพื้นบ้านเพลงอีแซวอาจพัฒนาหลักสูตร เพลงอีแซวรุ่นเยาว์นำไปสอนผู้เรียนก็ได้ โดย

ใช้ผลการเรียนรู้มาใช้ในการวัดความสามารถของผู้เรียน และแนวทางสุดท้ายเป็นการนำสาระท้องถิ่นไปบูรณาการกับการจัดกิจกรรมชมรม ลูกเสือและเนรมดซึ่งผู้สอนอาจพัฒนาหลักสูตรชมรมตามความต้องการของท้องถิ่น อาทิเช่น สถานศึกษาอยู่ในอำเภอทองผาภูมิมีชุมชนชาวมอญมากอาจจัดตั้งชมรม หนูน้อยอนุรักษ์อาหารมอญ หรือชมรมการแสดงพื้นบ้านชาวมอญขึ้นมาก็ได้ตามความเหมาะสมของสถานศึกษานั้นโดยใช้จุดประสงค์มาใช้ในการวัดความสามารถของผู้เรียนในการพัฒนาการเรียนรู้

แนวทางขั้นตอนการจัดกิจกรรมการสอนบูรณาการท้องถิ่น

แนวทางการจัดการเรียนรู้บูรณาการท้องถิ่นผู้เรียนนั้นได้ประสบการณ์จริงและบรรลุในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจะต้องมีขั้นตอนในการจัดกิจกรรมได้มีแนวทางขั้นตอนการจัดกิจกรรมการบูรณาการดังนี้ (KARAN Model) (กรัณย์พล วิวรรณมงคล,2555)

ขั้นการให้ความรู้หลักการ (K=Knowledge) เป็นขั้นแรกที่ผู้สอนจะต้องให้หลักการ การศึกษาเรียนรู้บูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่น การยกตัวอย่างหรือกรณีศึกษาเกี่ยวกับข้อมูลในการค้นคว้า ตามสภาพจริงของปัญหาในการจัดกิจกรรมตามสาระท้องถิ่นตามแหล่งข้อมูลการศึกษาบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยการอภิปราย การดูจากมัลติมีเดียจนผู้เรียนเกิดการตระหนักในปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในการพัฒนาการเรียนรู้และพร้อมที่จะศึกษาเรียนรู้ภูมิปัญญาในท้องถิ่น

ขั้นการศึกษาวิเคราะห์ภูมิปัญญาจากสถานที่จริง และการสร้างความตระหนัก (A=Analysis and Awareness) เป็นขั้นตอนที่ผู้สอนจะต้องนำผู้เรียนลงสู่ภูมิปัญญาที่ผู้เรียนสนใจ เรียนรู้วัฒนธรรมและการเชื่อมโยงเข้าสู่ศาสตร์การจัดการเรียนรู้สู่ผู้เรียน การสอบถามจากผู้รู้ในภูมิปัญญาด้านต่างๆ ที่ตนเองสนใจจนเป็นประเด็นในการพัฒนางานได้อย่างต่อเนื่อง อีกทั้งการสอดแทรกความตระหนักสู่ในการนำภูมิปัญญาในวิถีชีวิตประจำวันมาจัดการเรียนรู้สู่ชั้นเรียน

ขั้นแนะนำการเรียนรู้ในการจัดการเรียนการสอน (R= Recommend and Research) ขั้นนี้เป็นขั้นที่ผู้เรียนนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาวิเคราะห์ภูมิปัญญาจากสถานที่จริงมาสร้างแนวทางในการศึกษาเรียนรู้และวางแผนงานเพื่อพัฒนางานต่อยอดการศึกษาเรียนรู้ ในขั้นนี้ผู้สอนจะต้องคอยติดตามช่วยเหลือ แนะนำในการวางแผนงาน วางแผนการศึกษา และการพัฒนางานการศึกษา

ขั้นลงมือปฏิบัติการ (A=Active learning) ขั้นนี้เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนนำผลการศึกษาที่ได้จากการวางแผนในการศึกษาเรียนรู้ หรือแผนการศึกษานำลงสู่การปฏิบัติการในสถานการณ์จริง หรือการศึกษากรณีที่ตนเองสนใจตามระยะเวลาที่ได้วางแผนไว้อย่างเป็นทางการเป็นขั้นตอน

ขั้นการประเมิน (N=New Evaluation) ขั้นนี้เป็นขั้นสุดท้ายของการจัดการเรียนรู้เป็นการประเมินกระบวนการพัฒนางานของนักศึกษา ดูแนวความคิดพัฒนาจากการปฏิบัติงาน ประเมินการวางแผนการจัดการเรียนรู้ เป็นการประเมินจากทักษะการปฏิบัติการ อีกทั้งสนับสนุนให้ผู้เรียนได้นำผลการศึกษาได้นำเสนอในเวทีต่างๆ เพื่อเสริมสร้างประสบการณ์ตรงให้กับการพัฒนางาน

เทคนิคที่จะช่วยให้ครูผู้สอนสามารถจัดการเรียนรู้บูรณาการท้องถิ่นประสบความสำเร็จ

เทคนิคการจัดการจัดการเรียนรู้อบรมบูรณาการท้องถิ่นไปจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนให้ประสบความสำเร็จของครูผู้สอนนั้นจะต้องปรับเปลี่ยนทัศนคติในตนก่อนมีความเชื่อว่าผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้ได้ทุกคนเพียงแต่เรียนรู้ได้ไวหรือช้าตามสภาพโอกาสของการรับรู้ และใจเย็นต่อการพัฒนาผู้เรียนตามลำดับขั้น การมีผู้ติดตามช่วยเหลือนักเรียนอย่างต่อเนื่องขณะทำการศึกษา เปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงความสามารถและแสดงความคิดเห็น การให้กำลังใจและสะท้อนบทบาทของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งผู้สอนจะต้องลดบทบาทการใช้อำนาจในชั้นเรียนและสร้างกำลังใจให้มากขึ้นในการพัฒนา และผู้สอนจะต้องเรียนรู้วัฒนธรรมและปรับประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับภูมิปัญญาท้องถิ่นนั้นในการจัดการเรียนรู้ เพื่อการสร้างประสบการณ์ตรงให้กับผู้เรียน(กรัณย์พล วิวรรณมงคล,2553,2555)

ผลสะท้อนการจัดการเรียนรู้อบรมบูรณาการท้องถิ่นที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน

การจัดการเรียนการสอนบูรณาการท้องถิ่นที่ได้ผลสัมฤทธิ์ที่ปรากฏเชิงประจักษ์นั้นมีหลายสถานศึกษาที่พยายามฝึกจนได้ผล สถานศึกษาที่จะเห็นได้ชัดเจนตามแหล่งวิชาการก็จะเป็นโรงเรียนรุ่งอรุณ ซึ่งเป็นโรงเรียนหนึ่งที่พยายามพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการท้องถิ่นจนบังเกิดผลการเรียนรู้ในตัวของผู้เรียนและอีกหลายโรงเรียนมีออกแบบกิจกรรมการบูรณาการที่โดดเด่นไม่แพ้กัน จากการพัฒนาผู้เรียนโดยการจัดการเรียนรู้อบรมบูรณาการท้องถิ่นสิ่งที่จะบังเกิดขึ้นในบางครั้งสามารถสะท้อนได้เพียงความรู้และทักษะกระบวนการปฏิบัติเท่านั้นแต่สิ่งที่เขาป้อนเข้าไปภายในจิตใจในคุณลักษณะนั้นต้องใช้ระยะเวลาในการศึกษา ผู้เรียนจะแสดงออกมาก็ต่อเมื่อเขาได้พบประสบเหตุการณ์นั้นอีกครั้งที่เขาเจริญเติบโต การรักและห่วงหาในความ เป็นคนไทย ความเป็นท้องถิ่นที่ตนเองได้เจริญเติบโตมา นับได้ว่ามีคุณค่ามากมายแล้ว หากครูผู้สอนทั้งประเทศได้มีความเพียรในการจัดการเรียนรู้อบรมบูรณาการท้องถิ่นแล้วผู้เรียนจะมีความรักและศรัทธาในความเป็นเชื้อชาติ เผ่าพันธุ์ของตัวเองมากขึ้น ใช้แบบเรียนให้เรียนรู้แต่ศาสตร์วิชาการ และนำองค์ความรู้การปฏิบัติผสมผสานกันศาสตร์ท้องถิ่นเชื่อได้ว่าผู้เรียนจะมีคุณลักษณะตามหลักสูตรที่กล่าวว่า “เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข” (กรัณย์พล วิวรรณมงคล,2553,2555)

บรรณานุกรม

กระทรวงศึกษาธิการ. รายงานวิจัยเรื่อง รายงานการติดตามผลและประเมินผลการใช้หลักสูตร

สถานศึกษาระดับประถมศึกษา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2546.

.....รายงานการติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ปีการศึกษา 2545. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2546.

..... หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551.กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย. การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น. นครปฐม: เพชรเกษมการพิมพ์, 2550.

- กรณ์ย์พล วิวรรณมงคล. **การพัฒนาการจัดการเรียนรู้บูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นสำหรับนักศึกษาครูวิทยาศาสตร์**, โครงการวิจัยพัฒนาครูมหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรีด้วยภูมิปัญญาผ้าทอ ภายใต้โครงการพัฒนาครูของครูด้วยภูมิปัญญาท้องถิ่น สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี, 2555
- กรณ์ย์พล วิวรรณมงคล. **การพัฒนารูปแบบการติดตามช่วยเหลือสำหรับครูที่เลี้ยงเพื่อการนำกรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่นสู่การจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนของนักศึกษาครู**, ดุษฎีนิพนธ์ สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร 2555.
- ชลลดา จิตติวัฒน์พงศ์ . **รายงานผลการสำรวจความคิดเห็นครูเกี่ยวกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ครุสภาลาดพร้าว, 2544.
- ชูศรี สุวรรณโชติ. **หลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตร**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์อักษรไทย (น.ส.พ. ฟ้ามืองไทย), 2544.
- บรรพต สุวรรณประเสริฐ. **การพัฒนาหลักสูตรโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: หจก.เชียงใหม่โรงพิมพ์แสงศิลป์, 2544.
- มณฑนา พิพัฒน์เพ็ญ. “**ปฏิบัติการผนวกรวมภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามาสู่การศึกษาในระบบโรงเรียน**”. ปริญญานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนศาสตร์ศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2547.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. **พัฒนาหลักสูตรและการสอน**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, 2533.
- วิชัย วงษ์ใหญ่ และมารุต พัฒนผล. **จากหลักสูตรแกนกลางสู่หลักสูตรสถานศึกษา: กระบวนทัศน์ใหม่การพัฒนา**. กรุงเทพฯ: จรัญสنيทวงศ์การพิมพ์, 2552.
- วิชัย ประสิทธิ์วิฑูฒิเวชช์. **การพัฒนาหลักสูตรสานต่อที่ท้องถิ่น**. กรุงเทพฯ: บริษัท ดิสคัฟเวอรี, 2542.
- วิชัย ดิสสระ. **การพัฒนาหลักสูตรและการสอน**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: วีริยาสาน, 2535.
- สำลี ทองธิว. **หลักการและกระบวนการพัฒนาหลักสูตรงานอาชีพ**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544.
- _____. **ประมวลบทความเรื่องหลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตรตามแนวปฏิรูปการศึกษา**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2549.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. **การวิจัยแนวโน้มการจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544**. กรุงเทพฯ: องค์การค้ำของสำนักงาน สกสศ. องค์การค้ำครุสภาเดิม, 2549.
- สุนีย์ ภูพันธ์. **แนวคิดการสร้างและพัฒนาหลักสูตร**. กรุงเทพฯ: The Knowledge Center, 2546.
- Jina Wang. “Context of mentoring and opportunities for learning to teach : a comparative study of mentoring practice.” **Journal Teaching and Teacher Education**. 1,7 (2002) : 15-17.

Mel P. Heller and Nancy W. Sindelar. **Developing an Effective Teacher Mentor Program.**

Indiana: Phi Delta Kappa Education Foundation Bloomington, 1991.

Wiggins, Grant and McTighe, Jay. **Understanding by Design.** Virginia: Association for Supervision and Curriculum Development, 1998.